Taal en meertaligheid

VCOK voor BOA Oudenaarde

Annelies Roelandt
VCOK
Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang

1

vbjk
vcok

2

Wie is wie?

vcok

3

Taal is …

- Middel om ons uit te drukken
- Aspect van onze identiteit
- Uit taal groeien relaties
- Belangrijk voor de ontwikkeling
  (zelfbesef, denken, sociaal, …)
  ! 0-6 jaar: gevoelige periode
- 101 talen

4

Taalstimulering - uitgangsprincipes

» Meer dan boekjes (voor)lezen

» Niet schools
  - leren in informele en dagelijkse situaties
  - aansluiten bij natuurlijke taalverwerving

» In alledaagse situaties, kan altijd en overal

» Belang van individuele interacties met elk kind

5

Taalstimulering: hoe?

- Taalontwikkeling stimuleren:
  - veel **taalaanbod**,
    rijk en gevarieerd
  - veel **interactie: spreekkansen & feedback**
  - bij élk kind

Cf. CTO, MeMoQ educatieve ondersteuning

Niet forceren en oog voor verschillende talen,
vb non-verbaal

vcok

6

Wat nodig om taal te leren?

Taalaanbod – rijk en gevarieerd

- Gemeenschappelijke focus (bv. tijdens verzorgingsmomenten, speluitleg)
- Inspelen op interesses van het kind!
- Een rijk taalaanbod

- Meer dan instructietaal !

7

Wat nodig om taal te leren?

- **Spreekkansen**
- Hoe zorg je de hele dag door voor veel spreekkansen?
  - Eén-op-één gesprekjes
  - Kinderen aanspreken met hun naam
  - Opdrachtjes geven, vragen stellen
  - Aandacht voor initiatieven van kinderen
  - Sensitief-responsief zijn

8

Wat nodig om taal te leren?

- Reactie van ons – **feedback** geven
  - Wat geven we terug?
  - Helpt het netwerk van woorden en kennis uit te breiden.

Bijvoorbeeld: vragen stellen, verbinden met ervaringen en woorden die ze kennen, systeem van beurten nemen

9

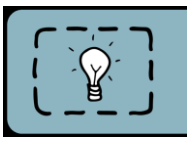
Respect voor de thuistaal

- Meertalige gezinnen = heterogene groep
  - Aantal verschillende talen
  - Simultane of successieve meertaligheid
  - Gebruikte taalstrategieën in het gezin
  - Socio-economische status
  - Kwantitatief en kwalitatief taalaanbod
  - Kindfactoren
  - …
- Belang van taalstatus – talen evenwaardig waarderen
- Meertaligheid van medewerkers in kinderopvang

10

Kennis over meertalig opvoeden

- Feit of mythe?
- OPDRACHT:
  - Beoordeel in kleine groepjes
  - Waar twijfel je?

- Check de stellingen en antwoorden op

https://vbjk.be/nl/mini-site/reflectiewaaier-meertaligheid

11

Meertalige taalontwikkeling

"Wanneer kinderen van bij hun geboorte meerdere talen horen, zullen ze later vlot meerdere talen spreken."

12

Meertalige taalontwikkeling

"Wanneer kinderen van bij hun geboorte meerdere talen horen, zullen ze later vlot meerdere talen spreken."

→ Mythe

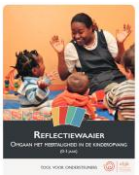

» 2 belangrijke voorwaarden:
- – Taal horen
- – Kwaliteitsvolle interacties – spreekkansen krijgen

13

Meertalige taalontwikkeling

"Als een peuter een nieuwe taal leert in de opvang, bouwt hij verder op de kennis die hij heeft in andere talen."

14

Meertalige taalontwikkeling

"Als een peuter een nieuwe taal leert in de opvang, bouwt hij verder op de kennis die hij heeft in andere talen."

→ Feit

» Ijsbergmodel

15

Meertalige taalontwikkeling

» Meertalige kinderen hebben **geen** tragere taalontwikkeling dan eentalige kinderen.

» Meertalige kinderen die in één zin verschillende talen door elkaar gebruiken, zijn **niet** verward.

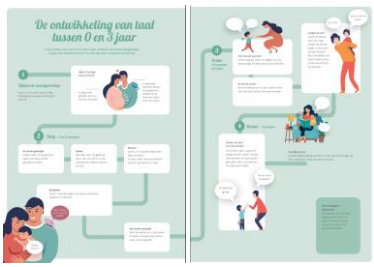
» Voor een baby is het **niet** moeilijker om twee talen tegelijk te verwerven dan één taal.

16

Een- of meertalige ontwikkeling

» Parallel verloop https://www.opgroeien.be/kennis/themas/taalstimulering-en-meertaligheid/de-taalontwikkeling-tussen-0-en-3-jaar

17

Meertalige opvoeding

"Meertalige ouders in Vlaanderen voeden hun kind het best op in de taal die ze het best beheersen, ook al is dat niet het Nederlands."

"In een meertalig gezin spreekt de ene ouder best steeds de ene taal met het kind, en de andere ouder de andere taal."

18

Meertalige opvoeding

"Meertalige ouders in Vlaanderen voeden hun kind het best op in de taal die ze het best beheersen, ook al is dat niet het Nederlands."

→Feit

"In een meertalig gezin spreekt de ene ouder best steeds de ene taal met het kind, en de andere ouder de andere taal."

→Mythe

19

Meertaligheid in de opvang

"Om jonge kinderen met een andere thuistaal Nederlands aan te leren, spreek je in de opvang best alleen Nederlands met hen."

20

Meertaligheid in de opvang

"Om jonge kinderen met een andere thuistaal Nederlands aan te leren, spreek je in de opvang best alleen Nederlands met hen."

→ Mythe

- Aandacht voor Nederlands en voor thuistalen gaan hand in hand
- Goede Nederlandstalige basis betekent niet: thuistalen over boord gooien
- Aandacht voor thuistalen positieve effecten,

o.a. op welbevinden, identiteitsvorming en leerproces

21

Feiten over meertalig opvoeden

- Meertalig opgroeien heeft voordelen.
- Het is niet omdat een kind in een meertalige omgeving wordt opgevoed, dat het later sowieso al deze talen even vlot zal spreken.
- **Als een peuter een nieuwe taal leert in de opvang, bouwt hij verder op de kennis die hij heeft in andere talen.**
- **Meertalige ouders in Vlaanderen voeden hun kind het best op in de taal die ze het best beheersen, ook al is dat niet het Nederlands.**
- Meertalige kinderen die in één zin verschillende talen door elkaar gebruiken, zijn niet verward.
- **Een kinderbegeleider die één van de aanwezige thuistalen van de gezinnen deelt, mag deze gebruiken in de opvang.**

22

Mythes over meertalig opvoeden

- Meertaligheid komt enkel in grote steden voor.
- **In een meertalig gezin spreekt de ene ouder best steeds de ene taal met het kind, en de andere ouder de andere taal.**
- **Meertalige kinderen hebben een tragere taalontwikkeling dan eentalige kinderen.**
- Om jonge kinderen met een andere thuistaal Nederlands aan te leren, spreek je in de opvang best alleen Nederlands met hen.
- Je bent pas meertalig als je meer dan één taal vloeiend spreekt.
- **Wanneer kinderen van bij hun geboorte meerdere talen horen, zullen ze later vlot meerdere talen spreken.**
- **Voor een baby is het moeilijker om twee talen tegelijk te verwerven dan één taal.**

23

Thuistalen een plekje geven

- Ondersteunt welbevinden en betrokkenheid en een positief zelfbeeld bij kinderen
- Meertaligheid als een troef en thuistalen als een stevige basis om Nederlands te leren
- Talensensibilisering en respect voor diversiteit
- Communicatie met ouders

24

Verbinden met ouders in een meertalige context

- Geen toverstafje…
- Initiatief bij de professional – blijf zelf de eerste stap zetten – inzetten op welkom-gevoel
- 'Live'- contacten ! + belang van de eerste contacten
- Zoeken naar communicatiemogelijkheden in het belang van het kind - Recht op informatie voor elke ouder
- Smeer Nivea
  - dé meertalige ouder bestaat niet
  - Meertalige ouders hebben vragen, maar stellen ze niet altijd.

25

"Belangrijker dan wat je weet, is wat je bereid bent om te vragen."

26

Aandachtspunten voor communicatie

- Brede communicatiewaaier
  - Inzetten op gesprekken, mondelinge communicatie + combinatie maken van schriftelijke en mondelinge communicatie.
  - Je boodschap visueel ondersteunen kan.
  - Geen tarzan-taal
  - Gebruik in schriftelijke communicatie korte teksten en alinea's en gebruik woorden die ook in andere talen herkenbaar zijn
  - Benut info in andere talen (bv brochures Kind en Gezin)
  - Gebruik van andere talen, vb voor 'moeilijke' conversaties

https://www.communicatiewaaier.be/vertaalapps

27

Communicatie met meertalige ouders ondersteunen

- Een veilige ruimte voor interactie maken
- Nederlands toegankelijker maken
- Een brug naar een andere taal maken

28

Communicatie met meertalige ouders ondersteunen

- **Een veilige ruimte voor interactie maken**
- Nederlands toegankelijker maken
- Een brug naar een andere taal maken

29

Meertaligheid hoorbaar en zichtbaar

- Welke plek heeft thuistaal in jouw praktijk?
- OPDRACHT:
  - Lijst de verschillende thuistalen op
  - Waar en hoe kunnen ouders en kinderen hun thuistaal terugvinden?
  - Hoe kan je verschillende thuistalen hoorbaar en zichtbaar maken?

30

31

32

Meertaligheid hoorbaar en zichtbaar

- Meertalige boekjes zoeken via
  - www.meertalen.nl
  - www.nik-nak.eu
  - www.omundo.be
- Achtergrondinfo:
  - www.meertaligheid.be

vcok
vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

33

34

35

36

Communicatie met meertalige ouders ondersteunen

- Een veilige ruimte voor interactie maken
- **Nederlands toegankelijker maken**
- Een brug naar een andere taal maken

vcok
vormingscentrum opvoeding en kinderopvang

37

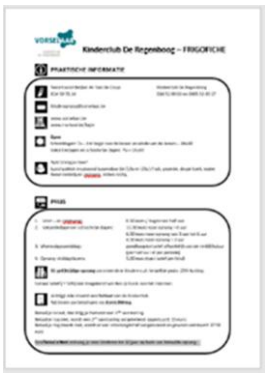

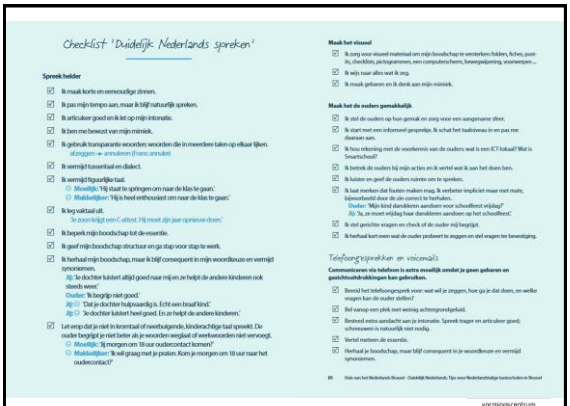

38

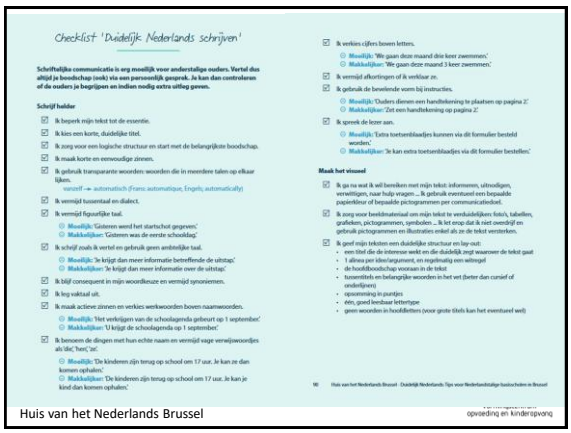
39

Huis van het Nederlands Brussel

vormingscentrum opvoeding en kinderopvang

40

Huis van het Nederlands Brussel

opvoeding en kinderopvang

41

Communicatie met meertalige ouders ondersteunen

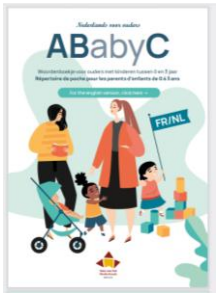
- Een veilige ruimte voor interactie maken
- Nederlands toegankelijker maken
- **Een brug naar een andere taal maken**

vcok
vormingscentrum opvoeding en kinderopvang

42

Basiswoorden vertalen

https://www.huisnederlandsbrussel.be/assets/images/Publicaties/PDFs/Huis_Nederlands_Brussel_ABabyC.pdf

43

44

45

https://www.opgroeien.be/kennis/themas/taalstimulering-en-meertaligheid/werken-aan-een-taalbeleid

Naast de strikte taalwetgeving is er echter **ruimte om in welzijnsvoorzieningen andere talen dan Nederlands te gebruiken**. Je moet je wel aan een aantal **voorwaarden** houden:

1. Je gebruikt de andere taal niet systematisch maar alleen beperkt en uitzonderlijk.
2. Een specifiek anderstalig doelpubliek verantwoordt het gebruik van een andere taal (zoals het informeren van bevolkingsgroepen die we alleen in die taal kunnen informeren).
3. Het gebruik van de vreemde taal dient een bijzonder doel, dat ook maatschappelijk belangrijk is (zoals de volksgezondheid of de verkeersveiligheid bevorderen, racisme bestrijden en een vlottere integratie stimuleren).
4. Je verspreidt de informatie altijd in de eerste plaats in het Nederlands en vermeldt dat de anderstalige tekst een loutere vertaling is van de Nederlandse versie. De vertaling bevat dus niet meer informatie dan het Nederlandse origineel.

Voor vertaalde teksten zijn er twee extra aandachtspunten:

- Je moet 'Vertaling uit het Nederlands' vermelden.
- Het origineel en de vertaling hebben dezelfde vormgeving.

Opgroeien

46

Vertaalfiches van Klasse, vb luizen, zindelijkheid, …

47

Tolk?

- https://www.diversiteitspraktijk.be/artikels/wanneer-schakel-ik-een-tolk-in
- https://www.communicatiewaaier.be/sociaal-tolk

simpele conversaties: NEDERLANDS

moeilijke conversaties: ANDERE TAAL

48

49

Interessante bronnen

- Reflectiewaaier meertaligheid: https://vbjk.be/nl/mini-site/reflectiewaaier-meertaligheid
- Fret, L., Van Der Wildt, A., Vanmeenen, B., De Loof, H., De Neve, D., & Willockx, D. (2023). Taalstimulering Nederlands buiten de school: inspiratiegids. Karel de Grote Hogeschool.

Gratis downloaden via deze weg:

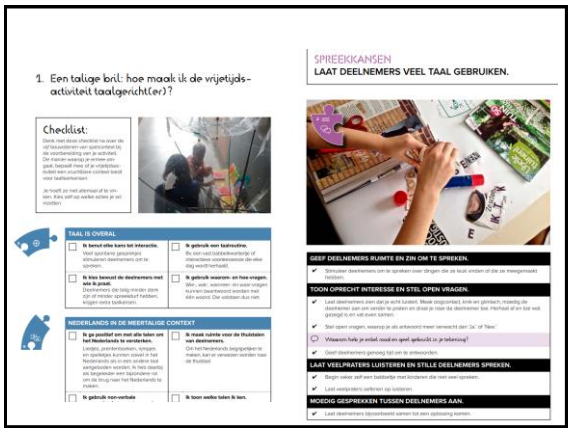
https://www.kdg.be/onderzoek/projecten/inspiratiegids-taalstimulering-nederlands-buiten-de-school

vcok vormingscentrum opvoeding en kinderopvang

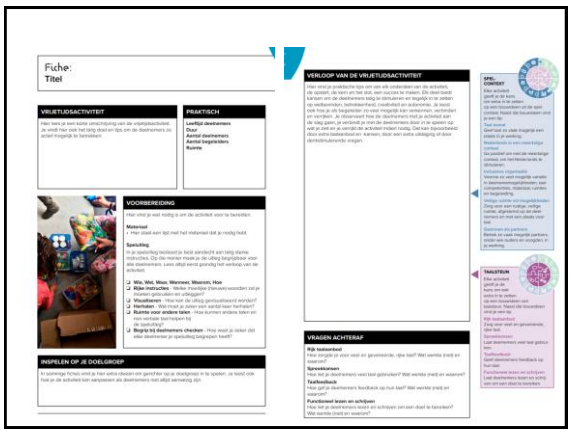
50

51

52

53

54

Evaluatie en check-out

One word?

More words?

55

Evaluatie

56

vcok
vormingscentrum
opvoeding en kinderopvang

VCOK vzw Raas Van Gaverestraat 67a 9000 Gent • T 32 9 232 47 36 • F 32 9 232 47 50 • info@vcok.be • www.vcok.be

57